

Voortgang invoering cgo: scholen steeds zakelijker en realistischer

Beste MBO Techniekschool scoort punten met de Techniekboulevard

Brandbrief over competentiegericht onderwijs en BBL-leerlingen

Pagina 2 Actueel

Pagina 4 Bedrijfsvoering

Pagina 6 Regio

Pagina 9 Clusternieuws

Pagina 11 Clusternieuws

'Betrek docenten meer bij modernisering mbo'

Scholen moeten docenten, bedrijven en studenten meer betrekken bij de modernisering van het onderwijs. Dat is één van de belangrijkste uitkomsten van de onderzoeken die de Tweede Kamer liet uitvoeren naar de invoering van de competentiegerichte kwalificatiedossiers in het mbo.

Voldoet de mbo-modernisering aan de eisen die de commissie Dijsselbloem aan onderwijsvernieuwingen stelt? Dat was de centrale vraag in het onderzoek naar de invoering van cgo in het mbo waartoe de Tweede Kamer een half jaar geleden besloot. Op veel punten blijkt de invoering niet 'Dijsselbloem-proof'. Op bestuurlijk niveau is het draagvlak voor de vernieuwing groot. Onder docenten en bedrijven is dat veel minder het geval. Dat heeft niet zozeer te maken met het concept van cgo als wel met de onduidelijkheid over de uitwerking ervan in de praktijk. Op dit punt lijkt er voor veel scholen nog werk aan de winkel. Desondanks is de verwachting dat per 2010 driekwart van de scholen het onderwijs zal baseren op de nieuwe eisen.

In totaal heeft de Tweede Kamer vier deelonderzoeken laten uitvoeren. Uit het onderzoek naar de kwalificatiedossiers blijkt dat deze vaak zo gedetailleerd zijn geformuleerd dat

er voor docenten weinig didactische ruimte overblijft. Een financieel onderzoek wijst uit dat de meeste scholen voldoende budget hebben voor de onderwijsvernieuwing. Kritisch is het onderzoek dat is uitgevoerd naar het beleidsproces. Volgens dit onderzoek heeft lange tijd de regie vanuit het ministerie ontbroken. Pas in 2007 heeft het ministerie de touwtjes weer in handen genomen.

Meer vrijheid

De eerste reacties vanuit de politiek zijn uiteenlopend. Volgens Staf Depla (PvdA) moeten kabinet en scholen er nu alles aan doen om het competentiegericht onderwijs te laten slagen. Het stopzetten van de vernieuwing is volgens Depla niet aan de orde: 'Dan haal je teveel overhoop. Dat is niet in het belang van studenten en docenten.' Depla pleit wel voor een uitstel van de verplichte invoering van cgo in 2010. 'Sommige scholen hebben extra

Kamerleden nemen de rapporten over invoering van het cgo in ontvangst

tijd nodig om docenten beter voor te bereiden.' Daarnaast wil Depla de kwalificatiedossiers 'opschonen': 'Scholen moeten meer vrijheid krijgen om samen met het regionale bedrijfsleven het onderwijs in te vullen.'

De SP gaat verder. Kamerlid Jasper van Dijk: 'Onder docenten en studenten is nu geen draagvlak voor competentiegericht onderwijs. De vernieuwing moet worden stopgezet.' Van Dijk wil eerst een breed onderzoek onder alle betrokkenen naar de gewenste vernieuwing

van het mbo. Pas als er voldoende draagvlak is, kan onderwijsvernieuwing aan de orde zijn. Volgens Jack Biskop (CDA), kan de invoering van het cgo per 2010 gewoon doorgang vinden. Wel moet de komende tijd extra geïnvesteerd worden in de scholing van docenten. Ook Ineke Dezentjé (VVD) houdt vast aan de invoering in 2010: 'We moeten nu doorgaan. Uitstel haalt de druk van de ketel. Veel scholen zijn al klaar met de vernieuwing, die kunnen niet meer terug.'

Nieuwe indeling mbo?

Jan van Zijl, voorzitter van de MBO Raad, pleit voor een nieuwe indeling van het mbo. Ouders, studenten en werkgevers snappen niet wat de vier niveaus inhouden. Een indeling in 'funderend' (niveau 1 en 2) en 'middelbaar' (niveau 3 en 4) beroepsonderwijs biedt meer helderheid.

Volgens Jan van Zijl, sinds ruim een jaar voorzitter van de MBO Raad, is het van belang dat de mbo-sector zelfbewust duidelijk maakt waar het beroepsonderwijs voor staat. 'We hebben het voor de omgeving te ingewikkeld gemaakt. Wie begrijpt de indeling in vier niveaus? Veel nieuws in de landelijke media gaat uitsluitend over het mbo-onderwijs

op niveau 1. Terwijl 70% van de leerlingen onderwijs op niveau 3 en 4 volgt. Nu is alles mbo. Daarmee wordt de positie van niveau 4 bijvoorbeeld onduidelijk' Om een helder beeld van het beroepsonderwijs te creëren pleit Van Zijl voor een nieuwe indeling. Onder het werkbegrip funderend beroepsonderwijs zouden de huidige

niveaus 1 en 2 moeten vallen. Van Zijl: 'Funderend beroepsonderwijs leidt op tot vakmanschap en een startkwalificatie. Doorstroom naar een hoger niveau is natuurlijk niet alleen mogelijk, maar ook wenselijk.' Het tweede niveau zou 'middelbaar beroepsonderwijs' moeten heten. Van Zijl: 'Onder middelbaar beroepsonderwijs verstaan we de huidige niveaus 3 en 4. Studenten op dit niveau ontwikkelen zich tot vakspecialist. Zij zijn gewild op de arbeidsmarkt, maar kunnen ook doorstromen naar het hbo.' Van Zijl benadrukt dat een nieuwe indeling geen stelselwijziging inhoudt: 'De kracht van het ROC-con-

cept, dat op verschillende niveaus arbeidsmarktrelevant onderwijs biedt, met veel aandacht voor opwaartse doorstroming, zal ook prominente aandacht krijgen bij de komende imagocampagne.' Het idee voor een nieuwe indeling van het mbo komt oorspronkelijk uit de koker van Coen Free van het Koning Willem I college in Den Bosch. Streven is om na verdere raadpleging van de leden van de MBO Raad in april een besluit te nemen over de nieuwe indeling en de nieuwe naamgeving. Jan van Zijl verwacht dat de mbo-sector met de nieuwe indeling beter in staat zal zijn een sterk imago te creëren.

CompetentCity datum en locatie

CompetentCity 2008 ligt nog vers in het geheugen, maar de volgende CompetentCity staat al weer op de planning. Op maandag 12 oktober 2009 kan iedereen weer dit groot-scheepse evenement voor en door het mbo bezoeken. Naast een andere dag – een maandag in plaats van een dinsdag – heeft de organisatie ook gekozen voor een andere locatie: De Reehorst in Ede, een multifunctionele centraal gelegen locatie, in het hart van de Veluwe. Kijk op de websites van de Herontwerpschool en van CompetentCity voor sfeerimpressies van vorig jaar en voor meer informatie over CompetentCity 2009.

➤ **meer informatie:**
www.competentcity.nl

Klantendag Herontwerpschool

Het aanbod van de Herontwerpschool laat zich soms lastig in een folder of brochure vangen. Daarom organiseerde het op 28 januari in het Aequorgebouw in Ede een klantendag waar ongeveer 40 belangstellenden kennismakten met producten en diensten van zeven aanbieders. Hoogtepunt van de bijeenkomst was de presentatie van De Onderwijscalculator, het door Artefaction en het procesmanagement MBO 2010 ontwikkelde keuze- en kostenmodel dat per 1 maart a.s. live gaat. Aanwezige docenten, onderwijsmanagers en CvB-leden reageerden positief op het instrument. 'De invoering van cgo is gebaat bij De Onderwijscalculator. Het dwingt ons om huidige knelpunten in kaart te brengen en kritisch na te denken over het maken van de juiste keuzes', zo luidde een van de reacties na afloop.

➤ **lees verder op pag. 11**

Voorlichting over Master

De NCOI en de Herontwerpschool organiseren op 5 maart 2009 een voorlichtingsbijeenkomst over de master Onderwijsmanagement. *Tijd:* 17.00-19.00 uur. *Plaats:* NCOI, Marathon 7 te Hilversum. Toegang is gratis.

➤ **meer informatie en aanmelden:**
www.herontwerpschool.nl

Scholen goed op weg

De wettelijke verankering van de competentiegerichte kwalificatiestructuur per 2010 is haalbaar. Dat is de belangrijkste conclusie uit de voortgangsrapportage *Op weg naar 2010...* het vervolg van de zogenaamde *critical friends*.

Net als vorig jaar bespraken de critical friends aan het eind van het jaar met alle mbo-scholen de voortgang van de invoering van de nieuwe kwalificatiedossiers. De critical friends zijn deskundige adviseurs die de scholen terzijde staan bij de invoering. Volgens Leo van den Hoek gaan scholen steeds zakelijker en realistischer met de onderwijsvernieuwing om: 'Vorig jaar constateerden wij al dat de colleges van bestuur de regie stevig in handen hadden genomen. Dat is het afgelopen jaar versterkt. Men weet wat er moet gebeuren en kiest steeds beter prioriteiten.' Volgens de rapportage zijn er wel grote verschillen tussen de scholen. Van den Hoek: 'Er is een kopgroep van scholen die nu al volledig klaar is. Een groot peloton ligt goed op koers, maar er zijn ook achterblijvers.' Desondanks verwacht Van den Hoek dat alle scholen per augustus

Leo van den Hoek

2010 het onderwijs kunnen baseren op de nieuwe kwalificatiestructuur: 'Alle eerstejaars moeten in 2010 kunnen starten met een nieuwe

opleiding. Bij een doorlooptijd van vier jaar bij de niveau 4 opleidingen zijn de opleidingen uiterlijk in 2013 volledig vernieuwd.'

Vier doelstellingen voor augustus 2010

- Alle leerlingen starten in het eerste jaar met een opleiding, die is geënt op een nieuw kwalificatiedossier.
- De modernisering van het mbo is wat de inhoudelijke kwaliteit van de opleidingen betreft (dus de programmering, inrichting en examinering, voldoende robuust.
- De modernisering van het mbo waar het gaat om de bedrijfsvoering (waaronder begrepen de professionalisering van bestuur, management en personeel) kent kwalitatief gezien een stevige basis.
- De kwalificaties zijn wat betreft uitvoerbaarheid, studeerbaarheid, transparantie en samenhang kwalitatief goed. Tevens is het aantal (uitstroom) kwalificaties functioneel en van goede kwaliteit in relatie tot de instroom op de arbeidsmarkt dan wel naar het hbo.

Lees het volledige rapport op: www.mbo2010.nl

Pijlers voor beoordelen

Wat betekent competentiegericht beoordelen voor de examenorganisatie, de instrumenten en de competenties van betrokkenen? Welke rol speelt de teammanager bij veranderingen? Deze vragen staan centraal in de *Special Netwerk Examinering* van CINOP, mede mogelijk gemaakt door het Expertisecentrum Beroeps-onderwijs (ECBO). Een samenvatting.

De special geeft een overzicht van belangrijke aspecten die de kwaliteit van examinering binnen competentiegericht onderwijs bepalen. De kwaliteit van competentiegericht beoordelen is afhankelijk van drie samenhangende factoren: de examenorganisatie, de instrumenten en methoden en de competenties van betrokkenen. Bij het borgen van de kwaliteit van examinering spelen deze factoren een belangrijke rol. Zo is het succes van de examenorganisatie bepalend voor de kwaliteit van de examinering. Een goede organisatie vraagt om voldoende tijd, materialen en middelen. Hier ligt een belangrijke taak voor de manager.

Hij moet de centrale visie en kaders vertalen naar concrete handelingen op teamniveau. Hierbij gaat het om het curriculumontwerp, de invulling van de begeleiding, deskundigheidsbevordering van betrokkenen en het verbeteren van de relatie met het werkveld. De manager bewaakt de samenhang en borgt de kwaliteit van producten en processen.

Examenplan

Het opstellen van een examenplan is een belangrijk onderdeel van competentiegericht beoordelen. Het examenplan is het startpunt voor de constructie van examens. Dit plan maakt in één oogopslag duidelijk welke examens in welke vorm een deelnemer moet afleggen om in aanmerking te komen voor een diploma. In het examenplan zijn de eisen uit het kwalificatiedossier afgedekt, dus zowel de eisen ten aanzien van beroep, LLB, Nederlands, Moderne Vreemde Talen en (vanaf 2010) Rekenen en Wiskunde. Naast een hulpmiddel voor constructeurs, deelnemers, docenten en praktijkopleiders is het examenplan ook een belangrijk communicatie-instrument.

Nieuwe rollen

Het beoordelen in een competentiegerichte omgeving brengt nieuwe

taken en rollen voor betrokkenen met zich mee. Ze worden bijvoorbeeld constructeur, vaststeller of beoordelaar. Dit vraagt om andere competenties en daarmee om gerichte deskundigheidsbevordering. Zodra nut en noodzaak van het traject inzichtelijk zijn gemaakt, moet een scholingsplan worden opgesteld. Hierin staan deskundigheidsbevordering en borging en onderhoud van deskundigheid centraal. Aandachtspunt is het aantonen van deskundigheid van beoordelaars. Mogelijke instrumenten die hiervoor kunnen worden ingezet zijn certificaten, een portfolio, een persoonlijk ontwikkelingsplan en – op opleidingsniveau – verslagen van intervisiegroepen en opleidingsplannen.

Eenduidig

De publicatie eindigt met een kritische noot ten aanzien van de verhouding tussen kerntaken, werkprocessen en competenties. De samenstellers pleiten voor meer eenduidigheid, overzicht en eenvoud. Uitgangspunten: meer praktijkgericht gedrag (competenties!) in examinering, niet te gedetailleerd examineren en meer aandacht voor betekenisvol beoordelen.

> **meer informatie:** www.cinop.nl, Special Netwerk Examinering

Extra geld beschikbaar voor taal en rekenen mbo

Het middelbaar beroepsonderwijs kan rekenen op 20 miljoen extra in 2010 om het taal- en rekenniveau van studenten op korte termijn te verbeteren. Met deze extra impuls komt staatssecretaris van Bijsterveldt tegemoet aan de wens van de Tweede Kamer. Het geld komt bovenop de 30 miljoen die de sector voor 2010 al is toegezegd. Eerder werd al bekend dat de mbo-sector vanaf 2011 jaarlijks 50 miljoen extra krijgt om het taal- en rekenniveau van studenten op te trekken. Teveel studenten verlaten op dit moment het mbo met een te laag

taal- en rekenniveau. De afgestudeerde mbo'er functioneert daardoor minder goed op de arbeidsmarkt en valt ook vaker uit in het hoger beroepsonderwijs. De taal- en rekenachterstand begint vaak al vóór het mbo. Van Bijsterveldt wil echter dat in het mbo alles op alles wordt gezet om te voorkomen dat studenten het onderwijs verlaten met een taal of rekenachterstand. Meer informatie en de brief vindt u op de website van het procesmanagement MBO 2010.

> **meer informatie:** mbo2010.nl > LL&B, Talen, Rekenen

Examenverslag Inspectie: meer kwaliteit in cgo

De examenkwaliteit van competentiegerichte opleidingen blijkt vaker voldoende (85 procent) dan bij de eindtermgerichte opleidingen (70 procent). Dit staat in het Examenverslag 2007-2008 van de Inspectie. Verder heeft 78 procent van alle opleidingen in het mbo voldoende examenkwaliteit in huis. En dat ligt boven het landelijke streefdoel van ten minste 70 procent voor het jaar 2010. Dit neemt volgens de staatssecretaris niet weg dat de examenkwaliteit verder omhoog kan en moet. Ruim een op de vijf instellingen voldoet niet aan de

kwaliteitsstandaard. Dit komt onder andere door tekortkomingen in het exameninstrumentarium op de inhoudelijke uitstroomseisen. Bepaalde competenties komen bijvoorbeeld niet aan bod in de examens. Ook voldoen sommige instellingen niet aan de toetstechnische kwaliteitseisen. Er ontbreken dan bijvoorbeeld duidelijke beoordelingscriteria. De staatssecretaris heeft met ingang van 1 augustus 2009 de examenlicentie ingetrokken van vier opleidingen bij vier instellingen.

> **meer informatie:** mbo2010.nl > Examinering > Toezicht

Scholing docenten in taal, rekenen en burgerschap

Ruim driehonderd vmbo-docenten in Utrecht krijgen extra scholing om taal, rekenen en burgerschap beter aan de leerlingen te kunnen onderwijzen. Staatssecretaris Van Bijsterveldt investeert ruim 1,3 miljoen euro in het project 'De Utrechtse Meesterdocent'. Alle Utrechtse vmbo-scholen doen mee aan dit opleidingstraject dat maximaal drie jaar duurt. In dit traject werken de lerarenopleiding en de scholen intensief samen. Lectoren zorgen voor wetenschappelijke begeleiding. In het voorjaar van

2009 lanceert de staatssecretaris een subsidieregeling om veelbelovende initiatieven te ondersteunen. Daarin is een goede samenwerking tussen de lerarenopleiding en de scholen een voorwaarde. Deze regeling vloeit voort uit *Krachtig Meesterschap*, de kwaliteitsagenda die de staatssecretaris november 2008 presenteerde voor meer en beter opgeleide leraren. Vooruitlopend op de subsidie-regeling heeft de staatssecretaris het Utrechtse voorstel ondersteund.

> **meer informatie:** <http://www.minocw.nl/documenten/kl.pdf>

Doorbraakprojecten voor betere leerwerplekken

De aandacht voor werkplek- kleren in het beroepsonder- wijs en het bedrijfsleven is groeiende. Want een beroep 'leer je pas echt in de prak- tijk'. Maar er blijkt heel wat mis te gaan op de leerwerk- plekken. Het Doorbraakpro- ject Werkplekklaren onder- zoekt hoe het beter kan.

Werkplekklaren is niet meer weg te denken uit het mbo. Door het een plaats te geven binnen beroeps- opleidingen, wordt geprobeerd de aansluiting tussen school en beroepspraktijk te verbeteren. Daar profiteren deelnemers, maar ook bedrijven van. Zij krijgen de kans om beoogd nieuw personeel zelf te werven en in te werken. En bouwen door het opleiden aan kennisont- wikkeling en innovatie binnen het bedrijf.

Praktijkproblemen

Onderzoek toont dat de aansluiting tussen school en leerbedrijf beter kan. De begeleiding vanuit school is niet altijd intensief genoeg. De kwa- liteit en intensiteit van de begelei- ding door praktijkopleiders verschilt sterk per leerbedrijf. Het leerbedrijf ziet de deelnemer niet altijd als toekomstige werknemer; soms zijn het slechts 'een extra paar handen'.

De leerling zelf neemt ook niet altijd voldoende verantwoordelijkheid voor het leerproces. Pijnplekken genoeg. Maar handreikingen voor verbeteringen zijn schaars. Het werkveld weet nog onvoldoende hoe de inhoud, begeleiding en toetsing van werkplekklaren precies vormgegeven moet worden om deze problemen op te kunnen lossen. Het werkveld weet niet hoe het alle doelen van de werkplekklaren kan realiseren en daarmee de kwali- teit van een beroepsopleiding kan garanderen. Evenmin is helder en vastomlijnd hoe de communicatie tussen school en leerbedrijf het beste kan verlopen. Zeker met het oog op de invoering van het cgo is nader onderzoek hard nodig.

Doorbraakproject

Het Doorbraakproject Werkplek- klaren geeft antwoord op die roep om concrete handvatten. Zes regionale mbo-hbo-combinaties en de Poli- tiacademie hebben bij het Platform Beroepsonderwijs een innovatiear- rangement aangevraagd voor een

onderzoeks- en innovatieproject rond werkplekklaren als opleidings- situatie in het beroepsonderwijs. Het project sluit aan bij lopende initiatieven en activiteiten in de deelnemende regio's en wil deze versterken en aanvullen. Het doel van het project – een doorbraak in werkplekklaren – is dan ook het leveren van praktijkgerelateerde kennis en handelingsvoorschriften rond de inzet van werkplekklaren en praktijkklaren in het mbo en hbo. Dit gebeurt op basis van de input die binnen de scholen wordt gegenereerd. Deelnemende scholen verplichten zich om modellen en praktijken rondom werkplekklaren in te zetten voor vergelijkend landelijk onderzoek. Dit onderzoek leidt tot een selectie van best practices. In- dien mogelijk gaan de verschillende regio's ook experimenteren met deze succesvolle aanpakken om hun vari- ant te verbeteren.

2011

Het project loopt tot 2011 en leidt uiteindelijk tot ontwerpregels, hulpmiddelen en instrumenten voor het beroepsonderwijs. Om dit proces van kennisdeling goed tot zijn recht te laten komen, zijn er diverse debatten en andere uitwis- selingsmomenten met geïnteresseerde collega-instellingen. Zij hebben ook toegang tot gegenereerde kennis. Hiervoor wordt de organisatie van MBO 2010 benut.

In het kort

- Werkplekklaren is niet meer weg te denken uit het mbo.
- Onderzoek toont aan dat aanslui- ting op bedrijfsleven beter kan.
- Doorbraakprojecten geven hand- vatten voor werkplekklaren.

Concrete kennis over onderwijsvernieuwing

Het nieuwe expertisecentrum beroepsonderwijs (Ecbo) is janu- ari van dit jaar gestart. Het Ecbo ontwikkelt, verzamelt en verspreidt wetenschappelijk en praktijkgerichte kennis die relevant is voor het be- roepsonderwijs en de volwassenen- educatie. Zo volgt het Ecbo jaarlijks via een monitor de invoering van het competentiegericht onderwijs. Ook richt het expertisecentrum zich op de versterking van de relatie tussen school en bedrijf, de ontwik- keling van doorlopende leerlijnen en de ontwikkeling van loopbaancen- tra. Het Ecbo is een samengaan van

het CINOP expertisecentrum en het Max Goote Kenniscentrum. Volgens de commissie-Dijsselbloem moeten onderwijsvernieuwingen samen gaan met concrete kennis over het vernieuwingsproces en de resultaten hiervan. Ook het onderwijsveld heeft hieraan behoefte. Om aan die eis tegemoet te komen, is de aanwe- zige onderzoekskracht gebundeld. Het bestuur van Ecbo bestaat uit vertegenwoordigers van de MBO Raad, Colo en OCW, onder leiding van een onafhankelijk voorzitter.

➤ **meer informatie:** www.ecbo.nl

Taalbeleid hot item: handboek en conferentie

Taal is en blijft een hot item in het mbo. Niet voor niets organiseert de Herontwerpschool op 13 maart voor de derde keer de conferentie Taal is cruciaal. Tijdens deze conferen- tie ontvangt staatssecretaris Van Bijsterveldt het eerste exemplaar van het Handboek Taalbeleid en licht zij haar plannen voor de komende jaren toe. Het Handboek Taalbeleid Neder- lands bevat stappenplannen, tips en praktijkvoorbeelden voor verschil- lende partijen binnen mbo-instellin- gen: van teamleden en taalcoaches tot opleidingsmanagers en stagebe- geleiders. Een handig naslagwerk – samengesteld door het ITTA – om taalbeleid Nederlands binnen de instelling vorm te geven. Daarnaast bevat het handboek algemene

informatie over onder meer taal- profielen en taaltaken, taal op stage en toetsing en beoordeling. Naast de overhandiging van het boek, laten elf ROC's op deze conferentie zien hoe ze taalontwikkeling in het moderne beroepsonderwijs vorm hebben gegeven. Directieleden gaan in discussie over taalbeleidsplan- nen en de vereiste deskundigheid in hun instelling. Ook de meest actuele landelijke ontwikkelingen rond de examinering van het Nederlands en de mogelijkheden van taal leren op de werkplek komen aan bod. Kijk voor meer informatie en inschrij- ving op de website van de Heront- werpschool.

➤ **meer informatie:** www.herontwerpschool.nl

Praktijk. Hoezo?: reeks in werkplekklaren

Het procesmanagement MBO 2010 wil een bijdrage leveren aan het Doorbraakproject Werkplekklaren. Het procesmanagement heeft als breder doel om projectresultaten

inzichtelijk te maken, modellen en formats beschikbaar te stellen, best practices te beschrijven, maar ook uitdagingen, problemen en oplos- singen te tonen. Hiertoe brengt MBO 2010 alle initiatieven, projec- ten en goede voorbeelden rondom werkplekklaren bij elkaar in één platform: www.werkplek-leren.nl. Ook brengt MBO 2010 aanvullende publicaties. Zoals *Praktijk. Hoezo?*, een uitgave van MBO 2010 en het Programmamanagement Onder- steuning Leerbedrijven. Het boekje gaat specifiek in op de manier waarop werkplekklaren in het mbo in de huidige situatie verloopt. Verder stipt dit boekje aan de hand van zes casussen aan welke verbeteringen nodig en mogelijk zijn. Ook geeft de publicatie informatie over initiatie- ven waarbinnen deze verbeteringen vorm krijgen.

➤ **meer informatie:** mbo2010.nl > publicaties en links

ROC ID College schept kaders voor flexibilisering

Een omslag van aanbodgestuurd naar vraaggericht onderwijs heeft niet alleen onderwijsinhoudelijke consequenties. Ook de organisatie zal zo ingericht moeten worden dat competentiegericht onderwijs mogelijk is. Hiervoor ontwikkelde het ROC ID College het strategische programma *Flex-ID*.

Onderwijsmanagers, docenten en studenten werken in het programma *Flex-ID* samen aan de gemeenschappelijke standaarden die flexibel onderwijs mogelijk maken. 'Uit een inventarisatie twee en half jaar geleden bleek dat de teams in de verschillende regio's allemaal op een min of meer vergelijkbare manier bezig waren met het vormgeven van competentiegericht onderwijs', vertelt Otto Jelsma, lid van het College van Bestuur, over het begin van *Flex-ID*. 'Toen besloten we gezamenlijk verder te kijken. Niet alleen naar de pedagogisch-didactische invalshoek, maar ook naar de wijze van organiseren. We kwamen tot de conclusie dat als je het onderwijs wilt flexibiliseren, je niet ontkomt

aan standaardisering in de bedrijfsvoering.'

Massamaatwerk

Sinds die tijd werkt het ID College aan een model voor massamaatwerk. Het is de bedoeling studenten hapklare bouwstenen aan te bieden waarmee ze zelf hun opleiding kunnen vormgeven. Er komen bouwstenen voor authentieke leeractiviteiten, voor ondersteunende kennis en vaardigheden en voor studieloopbaanbegeleiding. 'Studenten moeten die bouwstenen per periode kunnen plannen', geeft Gertjan Sinke, manager dienst Onderwijs & Innovatie, aan. 'Dit vraagt om een standaardisering in tijd, iedere onderwijsbouwsteen moet in een periode van tien weken passen. Verder denken we op dit moment over eisen aan begeleiding, locaties en groepsgroottes. We willen het onderwijs relatief eenvoudig kunnen blijven plannen.' Onderwijsteams en docenten kun-

nen binnen deze kaders geheel hun eigen gang gaan. Sinke: 'Uiteindelijk geeft dit meer vrijheid dan wanneer je alles iedere periode opnieuw met elkaar moet afstemmen. De keuzemogelijkheden van studenten worden niet onbeperkt. Soms moeten ze misschien een periode wachten of een bouwsteen op een andere locatie volgen. Verder zal iemand die automonteur wil worden daarvoor uiteraard altijd een aantal verplichte bouwstenen moeten volgen.'

Eenheid

De organisatiestructuur van het ID College is een aantal jaren geleden al op deze standaardisering ingericht. Voorheen was de school regionaal georganiseerd met in iedere regio een regiodirecteur. Die laag is er tussenuit gehaald. Binnen de nieuwe platte organisatiestructuur zijn de onderwijsteams van de verschillende vestigingen in domeinen ondergebracht. In die domeinen wordt de inhoudelijke eenheid bewaakt. Daarbinnen is de ontwikkeling van de onderwijsbouwstenen overigens een geleidelijk proces. Ze worden niet uit het niets ontwikkeld, maar juist afgeleid van de praktijk. Overeenkomsten in aanpak staan centraal en van daaruit verminderen de onderwijsteams de verschillen.

In het kort

- Flexibele organisatie vraagt om standaardisering bedrijfsvoering.
- ID College werkt aan model voor massamaatwerk.
- De overeenkomsten staan centraal.

ROC Leiden bouwt centrum voor talent

ROC Leiden bouwt aan de toekomst. Bij het Centraal Station en op het Lammenschanspark verrijzen twee bijzondere multifunctionele gebouwen waar praktijkgericht leren centraal staat. *Centra voor talent*, worden ze genoemd. Alle sectoren worden hier straks ondergebracht. Behalve aan het ROC bieden de gebouwen onder meer plaats aan kantoren, winkels, een hotel, een congrescentrum en een sportschool. Aan de nieuwe huisvesting ligt een innovatief facilitair concept ten grondslag. Doel: optimale synergie realiseren tussen de verschillende gebruikers. De Leidse gemeenschap

kan profiteren van de vele voorzieningen, ROC-leerlingen worden in een inspirerende leer- en werkomgeving opgeleid. Geheel in die gedachte worden deelnemers nauw betrokken bij het bouwproces. Zo lopen leerlingen Bouwkunde stage op de bouwplaats en ontwikkelden deelnemers van de ICT Academie een animatie van het bouwproces Lammenschanspark. Ook medewerkers worden nadrukkelijk bij het proces betrokken.

Het ontwerp is van RAU Amsterdam, de afbeelding van CHID.

➤ **meer informatie:**

www.vernieuwendlereninleiden.nl

Proef met model voor kwaliteitsverbetering

Welke verbeteracties dragen werkelijk bij aan kwaliteitsverbetering van de bpv en/of examinering? Via de pilot *Plus Delta* experimenteert het procesmanagement MBO 2010 met een methodiek die antwoord kan geven op deze vraag. De Eindhovense School en ROC Mondriaan zijn onlangs aangewezen als pilotscholen. Deze instellingen bekijken of de methodiek een waardevolle aanvulling kan zijn op bestaande kwaliteitszorgsystemen als INK en ISO. Het gaat om een methode waarbij processen die tot een bepaald resultaat geleid hebben, grondig worden geanalyseerd. Hierbij wordt ook onderzocht welke onderdelen significant bijdragen aan

een betere bpv en/of examinering en welke onderdelen een kleinere rol spelen. Het traject duurt twee maanden. Essentieel onderdeel is het vaststellen van indicatoren en bijbehorende acties waar medewerkers in een organisatie daadwerkelijk iets mee kunnen. Aan de hand hiervan kan de onderwijsinstelling vastgestelde verbeteringen doorvoeren en borgen. Het is de bedoeling dat er uiteindelijk een model wordt ontwikkeld dat voor alle mbo-instellingen bruikbaar is. Het procesmanagement MBO 2010 werkt in *Plus Delta* samen met de kwaliteitskring van de MBO raad.

➤ **meer informatie:** Hans van Honk – j.van.honk@rocmondriaan.nl

Open software biedt oplossing onderwijs

Eind vorig jaar was het lustrumcongres van EduExchange. Meer dan 400 deelnemers verdiepten zich op dit congres in de standaardisering van ict-hulpmiddelen in het beroepsonderwijs. De lezingen en workshops waren onderverdeeld in de zes programmalijnen: 'organiseren van het leren', 'arrangeren van het leren', 'begeleiden van het leren', 'vastleggen van het leren', 'identity management' en 'auteursrecht'. Het centrale thema was 'OPEN'. Er werden presentaties gegeven over het gebruik van open standaarden, open ID, open source en open content.

Op het Internet is weliswaar genoeg interessante content te vinden, maar onderwijsorganisaties profiteren daar relatief weinig van. Een van de redenen is dat het materiaal niet altijd gemakkelijk te vinden is. Daarnaast is het materiaal vaak niet eenvoudig aan de eigen onderwijssituatie aan te passen en zijn ook de zaken rond het copyright niet altijd duidelijk geregeld. Bent u benieuwd naar de besproken oplossingen? Kijk dan op de website.

➤ **meer informatie:** www.eduexchange.nl

Manager groeit in cgo met training

Exact tien keer hebben ze hun leergang *Managen van teams* nu al gegeven voor *Procesmanagement MBO 2010*. In die tijd hebben ze het competentiegericht onderwijs langzaam vorm zien krijgen. Maar trainers Karin Geurts en Yvonne Harmsen zijn nog niet klaar met hun missie.

Managers en coördinatoren spelen een belangrijke rol in de onderwijsvernieuwingen in het mbo. Maar een gemakkelijke rol is dit zeker niet. Ze moeten de ontwikkeling in de organisatie snappen, volgen en communiceren. Teams ontwikkelen, de dagelijkse gang van zaken sturen. En dan nog voldoende tijd overhouden voor individuen in de weerstandsmodus. Om de onderwijsmanagers bij al deze taken te helpen is de Leergang *Managen van teams* ontwikkeld. Karin Geurts (KG Opleiding en Advies) en Yvonne Harmsen (EduChange) stonden aan de wieg van deze intensieve cursus. Zij begeleiden de deelnemers gedurende zeven bijeenkomsten. De leergang focust op de context van de verandering, ontwikkeling van leiderschap, teamontwikkeling en organisatieontwikkeling. Dit zijn de vier pijlers die de implementatie van elke verandering, dus ook competentiegericht onderwijs, richting geven.

Praktisch karakter

De leergang kent een open inschrijving, maar wordt ook in-company gegeven. 'We werken met een vast stramien, maar daar wijken we ook graag van af', vertelt Geurts. 'Al beginnen we altijd met ontwikkelen van visie op goed onderwijs. Waar wil je heen? Van daaruit werken we verder. Wat heb je daarvoor nodig? Welke manier van leiding geven

gebruik je? Wat gaat je team doen? Resultaat van de leergang is een plan van aanpak waar de manager mee aan de slag kan.' De bijeenkomsten hebben een praktisch karakter: het geleerde is meteen op de werkvloer toepasbaar. Harmsen: 'De deelnemers brengen hun eigen praktijkproblemen en casuïstiek in. Ook leggen we de relatie tussen theorie, praktijk en hun eigen competentieontwikkeling. Zo spelen we in op de organisatie in ontwikkeling en de specifieke behoeften van de manager die daarin werkt.'

Vervolgcurcus

De behoeften zijn in de loop der jaren veranderd, constateert het duo. 'Aanvankelijk lag de focus op de inhoud en werking van het competentiegericht onderwijs. Nu zijn we een stap verder. Scholen zijn meer bezig met de organisatiekant: hoe ze het gaan inrichten, zowel met hun mensen als logistiek.' De trainers merken dat er veel behoefte is aan handvatten voor teamontwikkeling en coachend leiderschap. 'Modern onderwijs vraagt een andere manier van werken. Niet iedereen wil of kan deze verandering aan.' Na tien edities durven de twee wel te beweren dat hun leergang aanslaat. 'Vaak komen deelnemers terug voor een vervolgcurcus', aldus Geurts. 'Het is dan geweldig als we merken dat ze gegroeid zijn in hun functie.' Het mooiste compliment komt volgens Harmsen van de CvB'ers en directeurs. 'Zij zeggen wel eens dat ze goed kunnen merken dat we binnen zijn geweest. Dan is er weer meer werk aan de winkel. In de leergang brengen we een kritische blik bij. We leren managers hoe het spel gespeeld wordt en hoe ze zich beter kunnen weren, dus ook actie initiëren. Dat brengt nog al eens reuring teweeg.' Het duo lacht: 'Een mooier compliment kunnen we dus niet krijgen.'

➤ **meer informatie:**
www.herontwerpschool.nl

Miniwerkconferentie professionalisering:

Voorwaarden voor de lerende mbo-docent

Hoe leren docenten en welke voorwaarden zijn daarvoor nodig? Dat was de centrale vraag van de miniwerkconferentie half december bij ROC Flevoland in Almere. Tientallen docenten, leidinggevend en beleidsmedewerkers gingen in gesprek over de verdere professionalisering van docenten binnen het mbo.

Aanleiding voor de miniwerkconferentie was een onderzoek over de voorwaarden voor scholing voor docenten in het mbo. Het SCO-Kohnstamm Instituut deed onderzoek onder docenten en hun leidinggevend. Docenten in het mbo blijken zich volgens het onderzoek te willen en te mogen scholen. De ondervraagden zien daarbij een verschuiving van individueel naar collectief leren: leren met collega's en in groepsverband. Daarnaast neemt informeel leren toe. In plaats van leren door workshops en trainingen, leert de docent op de werkplek door zelf te doen en daar met collega's op te reflecteren.

In de praktijk

Bij de invoering van competentiegericht onderwijs is het collectieve en informele leren dominant óf het verdient de voorkeur, vinden

de geïnterviewden. Deze conclusie onderschrijft SCO-Kohnstamm. Op deze manier gaan leren en innoveren hand in hand. Maar hoe kan dit in de praktijk worden ingericht? De aanwezigen krijgen deze vraag voorgeschied door Sarien Shkolnik, procesmanager Professionalisering MBO 2010 en lid College van bestuur Graafschap College en door Ronald Wilcke, voorzitter College van bestuur ROC Flevoland en bestuurslid van de MBO Raad. Shkolnik doet zelf een voorzet: 'Docenten nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen ontwikkeling. Zij gaan op zoek naar leermogelijkheden die het werk, de werkplek en collega's bieden. Daarnaast stellen ze zich beschikbaar als intervisiepartner voor collega's en dragen ze bij aan het creëren van een veilige werkomgeving, waar fouten gemaakt mogen worden. Leidinggevend zoeken manieren om informeel leren een plaats te geven naast externe, formele opleidingen. Zij creëren de voorwaarden voor het leren van docenten.'

Top drie

Na een presentatie van de belangrijkste resultaten door onderzoeker Marjan Glaudée van het SCO-Kohnstamm Instituut is het woord aan de deelnemers van de miniwerkconferentie. In groepen worden de tientallen aanbevelingen uit het onderzoek samen bekeken. Iedere groep krijgt de opdracht een top

drie samen te stellen waar de meeste kansen liggen bij het eigen ROC en binnen het mbo-veld. Per groep moeten zij beargumenteren waarom zij deze aanbevelingen hebben gekozen en welke concrete acties nodig zijn om deze aanbeveling te laten slagen. Na de werksessie hangen de flip-overs vol memoblaadjes met conclusies en tips. Opvallend is dat docenten een grote rol voor zichzelf zien weggelegd bij professionalisering van scholing. 'We leggen te veel in handen van de leidinggevend; we moeten juist zelf zorgen voor de goede voorwaarden voor scholing', aldus een aanwezige. 'En als collega's moeten we ook onze kennis willen delen met elkaar.' Als praktische manieren om dit te verwezenlijken noemen de deelnemers aan de conferentie onder meer docentenstages, terugkoppeling van gevolgde scholing aan teamleden en meer ruimte voor studie. Daarnaast geven diverse groepen aan dat het van belang is om binnen het eigen ROC een helder pragmatisch HRD-beleid te ontwikkelen met een juiste vertaling naar de units. Zo is het voor alle partijen duidelijk welke ruimte zij hebben. Er is grote behoefte aan een werkplek waarbij sprake is van een krachtige leeromgeving. Aan het eind van de intensieve middag is de conclusie duidelijk. Leren op de werkplek, in welke vorm dan ook, is een belangrijke kans voor nog verdere professionalisering van docenten.

Kenniscentrum werft vakdeskundigen

Uit de bouw voor de klas

'Ik heb geen HTS gedaan, maar ben uiteindelijk toch project-leider in de bouw geworden. Als je doorzet, kun je alles. Dat én mijn enthousiasme voor het vak wil ik tijdens mijn gastles graag overbrengen op de mbo-leerlingen.' Chris Hendriks is geen docent. Hij komt uit de praktijk en heeft in het kader van de pilot Fundeon docentenpool een didactische training gevolgd en onlangs zijn eerste gastles gegeven.

Kenniscentrum Fundeon werft, selecteert en traint momenteel vakdeskundigen uit de bouw en infra. Deze vakmensen geven vervolgens op een mbo-opleiding een of meerdere gastlessen – afhankelijk van de vraag en mogelijkheden. Fundeon betaalt de training en de overige voorbereidingskosten, de school draagt de kosten voor de uitvoering. Doel van dit traject? De aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven verbeteren, een belangrijke randvoorwaarde voor competentiegericht onderwijs. Daarnaast veroorzaakt de vergrijzing in het onderwijs een enorme vervangingsvraag. Onderwijsinstellingen kunnen met de pool flexibeler personeel inzetten.

Tijdgebrek

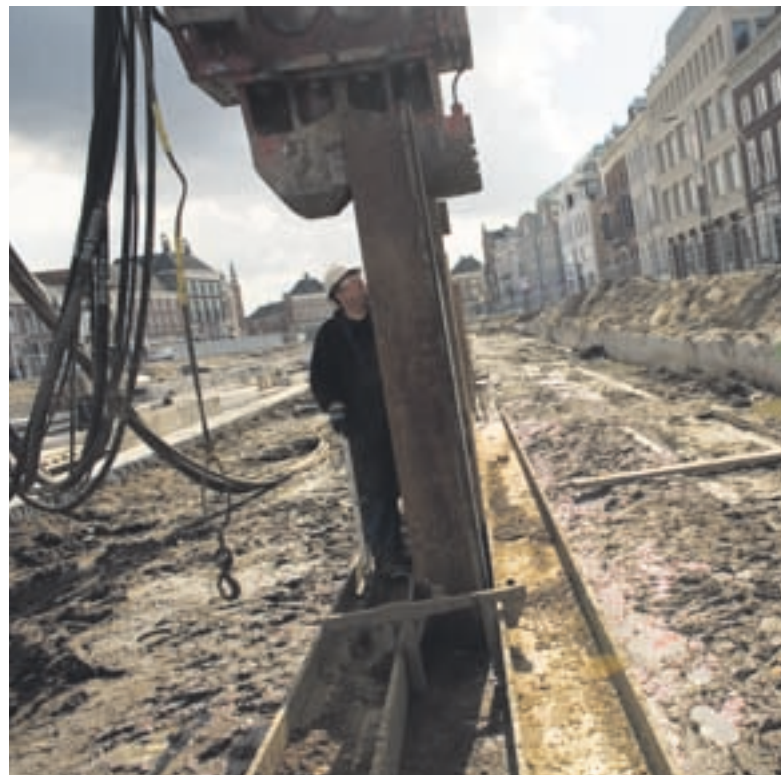
Het project startte vorig jaar september als pilot en inmiddels

hebben de eerste vakdeskundigen een gastles gegeven. Projectleider Lea van de Beek-Kramer van Fundeon: 'Wij kregen vanuit het onderwijsveld de vraag of Fundeon een bijdrage kon leveren aan de inzet van mensen uit de praktijk. We hebben eerst onderzocht of scholen inderdaad deze behoefte hadden. Dat bleek zo te zijn.' Van de Beek-Kramer denkt dat tijdgebrek een van de redenen is. 'Het viel me op dat de meeste instellingen niet actief bedrijven benaderen om hun vakdeskundigheid over te dragen. En de scholen benaderen hiervoor vaak ook liever niet een willekeurig uitzendbureau. Als kenniscentrum hebben wij al goede contacten.' Fundeon verzorgt ook de selectie. Het volgen van een 'didactische training is een absolute voorwaarde. Beschikt de vakdeskundige over vol-

doende vakkennis, communicatieve en didactische vaardigheden? Dit observeren we aan de hand van het bijwonen van de eerste gastles.' Op basis van al deze gegevens valt een gezamenlijk besluit over de opname in de docentenpool.

Zoekgeraakte heipalen

Fundeon benaderde een aantal bedrijven voor kandidaten, waaronder Timmers Bouwbedrijf uit Rosmalen. Vervolgens werd Chris Hendriks benaderd. 'Binnen het bedrijf begeleidde ik ook altijd stagiairs en assistent-uitvoerders. Ik was meteen enthousiast', aldus de gastdocent. Hendriks gaf in het Bouwhuis van Rosmalen BBL-leerlingen op niveau vier een gastles over heien en grondonderzoek, compleet met opdrachten en anekdotes. De assistent-uitvoerders in spe waren zeer te spreken over de gastles. Hendriks: 'Ik hoef leerlingen geen wiskunde te geven, maar ik kan ze wel vertellen over mijn praktijkervaringen en mijn enthousiasme overbrengen. Je kunt veel in de bouw bereiken met een mbo-diploma en dat is toch iets wat leerlingen graag willen horen. Ze stelden veel vragen en na afloop kreeg ik een acht van ze.'

Lea van de Beek-Kramer vertelt dat er in februari 2009 weer een aantal vakdeskundigen start met het verzorgen van een gastles. 'Als we doorgaan met het traject – binnenkort evalueren we de pilot - is de doelstelling om in 2010 vijftig tot 75 gastlessen per jaar te laten verzorgen.

Economische crisis

Fundeon is klein begonnen. Je moet geen grote pool met mensen willen hebben die je vervolgens niet kunt plaatsen.' Of de doelstelling haalbaar

is, hangt ook een beetje af van de economische ontwikkelingen in de bouw en infra. Van de Beek-Kramer: 'Misschien wordt het wel minder door de economische crisis. Aan de andere kant kunnen bedrijven die minder werk hebben, er ook voor kiezen om werknemers aan te dragen voor het volgen van een didactische training en het verzorgen van gastlessen.'

➤ **meer informatie:** Projectleider Lea van de Beek-Kramer, tel: (06) 10 89 57 17

Markiezaat College scoort met Techniekboulevard

Onderwijs zo dicht mogelijk bij de beroepspraktijk

Het Markiezaat College (ROC West Brabant) werd eind vorig jaar verkozen tot beste ambitieschool in het programma MBO Ambitie van het Platform Bèta Techniek. Waarom? Omdat bedrijfsleven en techniekonderwijs met de zogenaamde Real Life Onderwijs in de Techniekboulevard aan elkaar zijn gekoppeld. 'We creëren een onderwijssituatie die zo dicht mogelijk bij de beroepspraktijk ligt.'

Met de Techniekboulevard biedt het Markiezaat College haar leerlingen grote praktijkfaciliteiten. 'Studenten bouw kunnen bijvoorbeeld een dakconstructie maken op ware grootte', aldus unitdirecteur Joost de Jongh. 'En daar gaat het natuurlijk om: dat leerlingen op school al te maken krijgen met hoe het er in de beroepspraktijk ook echt aan toe zal gaan.'

Ontwikkeling

De Techniekboulevard is op dit moment nog een werk in uitvoering. Het is de bedoeling dat vijf opleidingen van het Markiezaat College in de toekomst aan één centrale straat worden gevestigd. Op dit moment hebben alleen de opleidingen bouw en installatie- en elektrotechniek hier hun plek al gevonden. Ook

is er al een centraal gebouw, waar catering, conferentieruimtes en presentatielokalen zijn ondergebracht. In 2012 moet de Techniekboulevard volledig operationeel zijn. De Jongh legt uit dat de boulevard nu nog in de bestaande omgeving is geïntegreerd. 'Concreet betekent dit dat we gebruikmaken van de huidige praktijklokalen. Maar in de toekomst komen er allemaal nieuwe gebouwen.'

Volledig

Volgens de unitdirecteur is het de bedoeling dat de studenten hun volledige opleiding op de Techniekboulevard volbrengen. 'Theorie en praktijk komen samen op de boulevard. Bovendien - en dat is een forse stap vooruit - is het bedrijfsleven in de gebouwen aantoonbaar aanwezig.'

Zo is SPB, het samenwerkingsverband voor praktijkopleidingen in de bouw in de regio West-Brabant en Tholen, betrokken bij de bouwopleiding van het Markiezaat College. 'De leerlingen krijgen hun praktijkopleiding rechtstreeks van medewerkers van SPB', zo vertelt directeur Jan den Engelsman van SPB. 'De theorie wordt dan weer verzorgd door docenten van het Markiezaat College. Dit betekent dat de praktijk op het Markiezaat College niet onder doet voor hoe er in de dagelijkse beroepspraktijk aan toegaat.'

Goede samenwerking met het bedrijfsleven is natuurlijk een vereiste voor het bereiken van succes. En daar wordt fors in geïnvesteerd.

Samenwerking

'Natuurlijk is zo iets in het begin wel even wennen. Het zijn toch werknemers uit het bedrijfsleven die praktijkles komen geven bij ons op school', zo vertelt De Jongh. Den Engelsman vult aan: 'Onze instructeurs hebben natuurlijk geen opleiding gehad tot docent, maar ze hebben wel een cursus gevolgd. Bovendien

hebben ze wél de ervaring om praktijkzaken goed over te brengen. Daar gaat het natuurlijk om.' Volgens De Jongh is de kern van de samenwerking dat de leerlingen zo worden opgeleid dat ze uiteindelijk weinig verschil merken met school als ze eenmaal in het bedrijfsleven aan de slag zijn.

Succesvol

Dat de aanpak van de school succesvol is, durft De Jongh wel toe te geven. 'We merken het aan de instroom van studenten. Die neemt toe; we groeien in mooie stappen door.' Ook is het volgens de unitdirecteur zo dat behoorlijk wat bedrijven hun BBL'ers adviseren om hun opleiding op het Markiezaat College te doen. 'Hiervoor slaan ze gerust een of twee ROC's die dichterbij liggen over.' De school heeft tot slot weinig moeite om personeel te vinden. 'Het aannemen van nieuw personeel is eigenlijk nooit een probleem. Daarnaast kennen we weinig verloop en een laag verzuim. Het zijn allemaal bewijzen dat we hier op de juiste weg zijn.'

➤ **meer informatie:** www.markiezaat.nl

JOB op scholentour in belang van student

Het is zover. JOB, de belangenbehartiger van alle 485.000 mbo – studenten in Nederland, is de komende maanden op scholentour. Tot en met begin maart bezoekt JOB twee tot drie keer per week scholen voor mbo door het hele land. In totaal zal JOB op 22 scholen van zich laten horen.

De laatste scholentour vond begin 2007 plaats toen JOB, samen met de andere studentenvakbonden, de klachten van studenten over de invoering van het competentiegerichte leren inventariseerde. Studenten klaagden over slecht onderwijs, weinig lesuren en begeleiding. Ook JOB luidde daarover de noodklok. Staatssecretaris Van Bijsterveldt stelde de invoering van het CGO daarna uit tot augustus 2010.

Rechten

Nu zijn we weer op pad. Van Heerenveen tot Heerlen gaan we de scholen langs om de bekendheid van JOB te vergroten. We gaan met studenten in gesprek over hun ervaringen op school, informeren ze over hun rechten en plichten en geven ze mee dat ze met hun vragen en klachten altijd contact met JOB kunnen opnemen. Daarnaast brengen we het belang van mede-

zeggenschap onder de aandacht van studenten. Het is, volgens JOB, namelijk van belang dat studenten meedenken en meebeslissen over de inrichting van het onderwijs op school. Die beslissingen gaan hen namelijk direct aan.

Reiskosten

Tijdens deze scholentour stellen we echter ook de gang van zaken rondom de OV-studentenkaart aan de kaak. JOB vindt dat, net als studenten in het HO, ook minderjarige mbo – studenten recht hebben op een OV-studentenkaart. Studenten zouden moeten kunnen kiezen voor de opleiding die het beste bij hen past en daarin niet worden beperkt door reiskosten. Zeker nu scholen het CGO zo verschillend vormgeven, zouden studenten moeten kunnen kiezen op basis van bijvoorbeeld de afwisseling in werkvormen, de mate van begelei-

ding en cijfers over studenttevredenheid. JOB voert daarom al sinds mei 2008 actie. Inmiddels zijn er al ruim 19.000 handtekeningen verzameld. De politiek is zich nu bewust van de hoge reiskosten. Daarom heeft de politiek geld beschikbaar gesteld. Dit is echter onvoldoende om een volledige OV-studentenkaart voor alle minderjarige mbo – studenten te realiseren. Daarom hopen we met de scholentour het belang van deze kaart weer opnieuw onder de aandacht te brengen en nog veel meer handtekeningen te verzamelen. Het zou mooi zijn als ook deze scholentour een bevredigend resultaat oplevert: een volledige OV-studentenkaart voor alle minderjarige mbo'ers.

Petitie

Mocht u ons tegenkomen op school, teken dan de petitie. Teken kan ook op onze speciale website www.geenovnietok.nl. Check voor een overzicht van de scholen die JOB tijdens de scholentour bezoekt en de data de website www.job-site.nl/index3.php?artikel_id=385.

Namens het bestuur van JOB,
Jouke de Jong, Voorzitter

CGO in het MBO: een opgelegd huwelijk?

Om Youp van 't Hek te citeren "Waar ging het mis?" Onlangs wijdde ik op mijn onderwijs-weblog www.wauwel.nl een kritisch stukje aan de vorige de MBO krant. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat het procesmanagement MBO 2010 zich in allerlei bochten wringt om het kwakkelende merk MBO toch maar vooral de hemel in te prijzen.

Hierbij wordt uitgebreid gebruik gemaakt van veel verschillende websites, hippe, Engelstalige namen en tenenkrommende kreten zoals B2Bback to the benches. Veel blijde gezichten op vele congressen, marshals rennen af en aan. Onderwijsadviseurs en schoolbesturen spreken elkaar op diverse podia moed in onder leiding van een - tegen betaling- uit de kast gerukte Bekende Nederlander: het komt helemaal goed met het cgo. En de manier waarop het cgo is ingevoerd is volgens mij toch de hoofdschuldige aan de huidige teloorgang van het mbo. Ik sta daar niet alleen in: een meerderheid van de mbo-leerlingen is ontevreden. Dat uit zich in een schrikbarend hoge uitval, en dan lees ik in de MBO krant over 'aandachts- en verbeterpunten'. De mbo-leerling mist de kern van het onderwijs: het goed en helder overbrengen en opnemen van leerstof. Zoiets noem je geen 'verbeterpunt'.

Is er eigenlijk ooit wel geluisterd naar degene voor wie al deze mooie onderwijsvernieuwingen bedoeld zijn, namelijk de leerling? Diezelfde leerling, die op al die congressen, gewijd aan het oppeppen van elkaar en het cgo, telkens weer en masse ontbreekt?

Ouderwets

Leerlingen zijn eigenlijk heel ouderwets, net als veel docenten. Daar is niets mis mee. Ze kunnen heel goed rekenen als het gaat om: hoe steek ik in zo min mogelijk tijd zoveel mogelijk op? Veel mbo-leerlingen willen dolgraag hapklare brokken met snel meetbare resultaten in de vorm van een eenvoudig cijfer. Een zestienjarige wil niet elke dag zijn eigen leervraag bepalen of zich druk maken over een persoonlijk ontwikkelingsplan. Een zestienjarige denkt ook niet: 'Laat ik vandaag eens mijn zelfstandig wat rekensommetjes en spellingsregels oefenen, want ik verveel me zo.' Die wil gewoon iets

Leerlingen zijn eigenlijk heel ouderwets, net als veel docenten. Daar is niets mis mee.

leren van een docent die zijn vak verstaat en een beetje snel graag, want hij heeft wel meer te doen. Geen poespas, geen marshals, geen hippe kreten. Een leerling komt niet naar school om de halve dag op MSN te zitten.

Waar ging het mis?

Onderwijs-adviesbureau's, besturen en management hebben geregeld kritiekloos het cgo omarmd zonder zich in de direct betrokkenen - docenten en leerlingen - te verdiepen. En daar ging het mis. Een van bovenaf opgelegd huwelijk heeft weinig kans van slagen. Om in pubertermen te blijven: een door je ouders opgedrongen vriendje: dat gaat vèt mis. De liefde voor het cgo is niet vanuit leerlingen of leerkrachten ontstaan. Die is door derden opgelegd. Zoiets veroorzaakt spanningen die zich bijvoorbeeld uiten in een treurige beheersing van taal en rekenen en andere vakken. Het hbo kan de borst natmaken.

Tips voor een goed huwelijk

Is het huwelijk nog te redden? Jazeker, er zijn heel veel huwelijksmakelaars in het mbo: leraren en leerlingen. Die hebben heel veel tips en ideeën, want er zitten gelukkig nog veel goede dingen in het cgo. Het werken aan competenties bijvoorbeeld

beeld geeft een scholier de structuur die hij of zij juist op deze leeftijd nodig heeft. Onderwijs evolueert en de volgende onderwijsvernieuwing zal er zeker komen. Mijn advies aan onderwijsbureau's en besturen: gebruik nooit meer het woord 'vernieuwing' en inventariseer eerst bij leerlingen en docenten of er wel behoefte is aan bepaalde veranderingen. Zo niet, zorg dan gewoon eerst eens voor een paar jaartjes rust in de tent. Gooi alsjeblieft niet alles uit het vorige systeem overboord. Veel leerlingen floreren nog steeds bij klassikale lessen, zeker op het mbo. Op mijn eigen school, het AOC Groenhorst College in Barneveld, hebben we een aardige mix gevonden tussen oud en nieuw. Directie en teams hebben van het bestuur de vrije hand gekregen en integreren elk op eigen wijze elementen van het cgo in het bestaande onderwijs, afhankelijk van de opleidingsrichting, van conservatief in de eerste leerjaren naar progressief in de laatste. Bij ons luisterde het bestuur vanaf het begin naar de wensen van docenten en leerlingen. Je kunt dan ook van een gelukkig huwelijk spreken. Vraag het maar aan de beide echtelieden.

Rein Bijlsma, docent Informatica op Groenhorst College Barneveld

De agenda bevat alle activiteiten van het procesmanagement MBO 2010 en de bijeenkomsten van Bedrijfstakgroepen (BTG's) en paritaire commissies. Wijzingen in de data voorbehouden. Kijk voor meer data op www.mbo2010.nl

Februari

2 februari

Algemene ledenvergadering BTG PMLF

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG PMLF

4 februari

Ambitieprogramma techniek: Aandacht voor ondernemersvaardigheden

Organisatie: Procesmanagement MBO 2010 / Platform Bèta Techniek
Voor wie: Alle clusterleden

5 februari

Clusterbijeenkomst ICT

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden

Clusterbijeenkomst Economie (Administratie & Secretariaat)

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden

Ledenvergadering BTG T&L

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG T&L

Thema's LLB, NL en MVT

Organisatie:
Voor wie:

Bijeenkomst achterban V&V

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: GDW leden achterban V&V

6 februari

Ledenvergadering BTG MEI

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG MEI

Ledenvergadering BTG PMLF

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG PMLF

12 februari

Bijeenkomst achterban Onderwijs Beroepen

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: GDW leden achterban OB

Bijeenkomst achterban Sport&Bewegen

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: GDW leden achterban S&B

Clusterbijeenkomst Handel & Commerciële Dienstverlening

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

13 februari

Ledenvergadering BTG MCT

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG MCT

Maart 2009

6 maart

Bijeenkomst ondercommissie procestechniek BTG PMLF

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden ondercommissie

9 maart

Clusteractiviteiten/ijkmoment W&C en Z&A

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

12 maart

Clusterbijeenkomst OSV

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

13 maart

Bijeenkomst ondercommissie chauffeurs BTG T&L

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Ledenvergadering BTG Handel

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG Handel

18 maart

Clusterbijeenkomst T&L, B&I, MVP, WEI, PGA en M&V

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

15 werkgroepen en onderstructuren clusters T&L, B&I, MVP, WEI, PGA en M&V

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden

Aanbod Herontwerpschool vanaf februari 2009

Flitsbijeenkomsten Steunpunt Taal & Rekenen (3x regionaal)

10 februari 2009 Meppel 10.00 – 12.30 uur
12 februari 2009 Den Haag 10.00 – 12.30 uur
5 maart 2009 Den Bosch 10.00 – 12.30 uur
Uitvoering door Steunpunt Taal & Rekenen mbo
Toegang is gratis

Conferentie Taal is Cruciaal III (dagconferentie)

13 maart 2009 van 09.30 – 16.30 uur
Van der Valk Nootdorp
Uitvoering door ITTA
Kosten: € 175
Speciaal: staatssecretaris Marja van Bijsterveldt gaat in discussie over de exameneisen en het onderwijs in de Nederlandse taal in het mbo.

Leergang Toetsdeskundige in het mbo (5 dagen)

10 maart 2009 van 09.30 – 16.30 uur
Overige data: 11 maart, 24 maart, 25 maart en 7 april 2009
Reehorst in Ede
Uitvoering door Cinop
Kosten: € 1.650

Leergang Studieloopbaanbegeleiding (4 dagen)

18 maart 2009
Overige data: 20 april, 11 mei en 30 juni 2009
Aequor in Ede
Uitvoering door NDO Interstudie
Kosten: € 2.095 Dit bedrag inclusief btw en de kosten voor de tweemaal uitgevoerde 360 graden meting.

Leergang Managen van teams in de verandering naar cgo (6,5 dagen)

7 en 8 april 2009 (dubbelsessie)
Overige data: 13 mei 2009, 27 mei 2009, 24 juni 2009, 16 september 2009 en 14 oktober 2009
Vakschool Wageningen
Uitvoering door EduChange en KG Advies & Opleiding
Kosten: € 2.600. Dit bedrag inclusief btw en de kosten voor het diner en de overnachting op 7 april 2009.

Leergang Teamleren (3 dagen)

16 april 2009 van 09.30 – 16.30 uur
Overige data: 14 mei en 11 juni 2009
Aequor in Ede
Uitvoering door Onderwijs Adviesbureau M.A.F. Dekkers
Kosten: € 895. Dit bedrag inclusief btw en het cursusmateriaal

Meer informatie en inschrijven: www.herontwerpschool.nl

19 maart

Clusterbijeenkomst HTV

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

20 maart

BTG Media & Communicatie

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

26 maart

Clusterbijeenkomst Economie (Administratie & Secretariaat)

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

Clusterbijeenkomst HCD

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

Clusterbijeenkomst ICT

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

Managementconferentie BVE

Organisatie: CVI
Voor wie: open inschrijving

27 maart

Clusterbijeenkomst M&V

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

April 2009

2 april

Kenniskring ICT

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden Kenniskring

8 april

BTG BOA/RPC

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Cluster M&V + BOA/RPC

Organisatie: MBO 2010 en MBO Raad
Voor wie: Clusterleden en BTG-leden

16 april

Kennisdelingsconferentie II

Organisatie: MBO 2010, MBO Raad/BTG GDW en Calibris
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

17 april

BTG GTB&A

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Werkgroep LLB Cluster HCD

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: leden werkgroep LLB Cluster HCD

21 april

Clustercoördinatoren overleg

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clustercoördinatoren

23 april

BTG BHI-Infra

Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Clusterbijeenkomst Economie (Administratie & Secretariaat)

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden

Clusterbijeenkomst ICT

Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden

Platform voor media en ict

De experimentenclusters Media , Vormgeving & Presentatie en ICT hebben gezamenlijk het Platform MediaICT opgericht. De beide vakgebieden raken elkaar. Mediaprofessionals en ICT'ers zijn mensen met verschillende competenties die elkaar nodig hebben en genoeg van de ander weten en begrijpen om elkaars taal te spreken. Het platform wordt een ontmoetingsplek waar uitwisseling en netwerkvorming

plaatsvindt. De clusters zullen gezamenlijk projecten opstarten, zoals bijscholing en professionalisering van docenten, gezamenlijke ontwikkeling van lesmaterialen en gezamenlijke inkoop van licenties. Het platform staat open voor de leden van het cluster Media , Vormgeving en Presentatie en het cluster ICT.
➤ **meer informatie:** Via procesmanagement MBO 2010: Jacqueline de Schutter en Petra Kanter

Training begeleiding van studieloopbaan

Studieloopbaanbegeleiders kunnen vanaf maart een op maat gemaakte training volgen. Interstudie NDO heeft deze training ontwikkeld. Voor de start van de training ontvangen de deelnemers een uitnodiging voor een 360-graden nulmeting. De ingevulde lijsten worden besproken en leiden tot het formuleren van een persoonlijke leervraag. Buiten de trainingsbijeenkomsten om werkt men in zelf samengestelde interviewgroepen aan persoonlijke leervragen. Deelname aan minstens twee

bijeenkomsten is een voorwaarde om een certificaat te krijgen. Tussen de derde en vierde trainingsdag wordt opnieuw een 360-graden meting uitgevoerd en werken deelnemers aan hun eigen portfolio. Op de laatste trainingsdag is er een gesprek met een assessor over de rapportage. Kijk voor meer informatie over data, kosten en inschrijving op de website van de Herontwerpschool.
➤ **meer informatie:** www.herontwerpschool.nl

Steeds drukker op marktplaats mbo

De website marktplaatsmbo.nl heeft 9.866 bezoekers getrokken sinds de lancering in november en het aantal bezoekers stijgt gestaag. Op deze website kunnen docenten en managers uiteenlopende documenten downloaden en plaatsen, documenten die direct in de praktijk kunnen worden gebruikt. Denk aan beoordelingsformulieren, handleidingen voor bpv, etc. Er staan inmiddels 1021 documenten op de site. William Buys is een van mensen die als 'moderator' actief documenten plaatst en beheert voor de categorie bpv. Hij ontving hiervoor een fles wijn uit handen van markt-

plaatsbeheerder Maurits Ouweneel. 'Je denkt actief mee en je hebt een goed netwerk. Daarvoor willen we je bedanken.' William Buys is niet voor niets actief bezig met de website. 'Er staat heel concreet materiaal op de website, materiaal dat niet ver van docenten af staat. Ik merk dat de naamsbekendheid van de website nog groter kan, maar als ik met mensen achter de computer ga zitten en laat zien hoe het allemaal werkt, zijn ze wel enthousiast.'
Lees meer op pagina 10.
➤ **meer informatie:** www.marktplaatsmbo.nl

Kijk op clusters

De competentiegerichte opleidingen zijn verdeeld in zestien experimentclusters. Doel: kennis- en ervaringuitwisseling over cgo. Beleidsadviseurs van het procesmanagement MBO 2010 ondersteunen deze clusters. Hoe werken ze? Wat is hun toegevoegde waarde? Deze maand: het cluster Voedsel en Leefomgeving.

Karin Willemse (links) en Agnes Jansen

Cluster Voedsel en Leefomgeving

Groen moet je doen

'Groen moet je doen', 'The green place to be', zomaar wat pay-offs van AOC's. Groene opleidingen zijn trots op wat ze te bieden hebben. En zelfbewuster dan ooit. Iets wat je ook terugziet in het cluster Voedsel en Leefomgeving. Of liever: het Platform mbo.

Het Platform mbo bestaat uit dertien scholen. Het bestond al voordat er sprake was van clustervorming. Agnes Jansen, beleidsadviseur mbo bij de AOC Raad: 'Het past heel erg bij groen om van bestaande structuren gebruik te maken. Dat is gewoon efficiënt. Het is een club met slagkracht: we overleggen op beleidsmatig niveau en hebben een korte lijn met de CvB's. Dat garandeert een goede borging van de initiatieven die we hier ontwikkelen.'

Waardevolle instrumenten

De slagkracht van het cluster blijkt uit de concrete producten die het al heeft opgeleverd. Naast een ontwikkelingsdocument voor het borgen van de kwaliteitszorg van exami-

nering heeft het cluster een assessorenprofiel ontwikkeld. Dit is een instrument voor het gezamenlijk opleiden van assessoren uit bedrijfsleven en het mbo. Verder ligt er in concept een servicedocument LLB, waarin kerntaken uit de kwalificatiedossiers zijn vertaald naar normen voor de verschillende mbo-niveaus. Karin Willemse, beleidsadviseur van het procesmanagement MBO 2010, noemt ook de Collectieve Reken- en Taaltoetsen AOC's (CRETA). 'Dit is een toetsenbank voor alle AOC's die recent gevuld is met de eerste toetsen voor Rekenen en Nederlands.'

Verbinding maken

Kennisuitwisseling en vernieuwing ziet het Platform mbo als zijn kerntaken. En daarbij verbinding maken met de agenda van het procesma-

nagement MBO 2010. Willemse: 'We geven ervaringen en kennis vanuit het Platform door aan het procesmanagement, evalueren samen met de scholen de kwalificatiedossiers en brengen nieuws vanuit OCW en LNV.'
Voor de rest van dit schooljaar staan onder meer op de agenda een notitie over de Erkenning Verworven Competenties, de BBL-knelpunten, het verder uitwerken van CRETA en de toetsen voor Engels. Bovendien zullen Jansen en Willemse de AOC's bezoeken. Thema's van de bezoeken: samenwerking met andere AOC's en de kwalificatiedossiers. 'Naast het clustercontact vinden de AOC's het prettig één op één contact met ons te hebben', legt Jansen uit. 'Bovendien geven deze bezoeken ons de kans met docenten en leerlingen te spreken. In het Platform zitten alleen beleidsmedewerkers, teamleiders en locatiedirecteuren. Verbinding houden met het procesmanagement én het werkveld is belangrijk. Dat is de meerwaarde van het Platform.'
➤ **meer informatie:** Karin Willemse, www.mbo2010.nl > over mbo2010 > medewerkers Agnes Jansen, www.aocraad.nl > de aoc raad > het bureau

In het kort

- Groene cgo-opleidingen delen kennis in cluster Voedsel en Leefomgeving.
- V&L ontwikkelde o.a. een toetsenbank voor AOC's.
- Beleidsadviseurs V&L vinden contact met werkveld belangrijk.

Praktisch cgo-materiaal op digitale marktplaats

William Buys is als moderator verantwoordelijk voor het onderdeel Beroepspraktijkvorming op marktplaats.nl. Dit houdt in dat hij documenten plaatst en beheert. Op de website marktplaatsmbo.nl kunnen bezoekers documenten downloaden en zelf plaatsen: van praktische leermiddelen tot aan visiestukken.

‘Er zijn natuurlijk al websites waarop informatie te vinden is over competentiegericht onderwijs. Maar het handige van marktplaatsmbo.nl is, dat alles op één plaats staat, want je ziet door de bomen het bos niet meer.’ William Buys deelt zijn enthousiasme voor de digitale marktplaats graag met anderen. ‘De documenten die op de site staan, kun je gebruiken in de dagelijkse praktijk en daar is behoefte aan. Natuurlijk moet je als onderwijsinstelling niet alles klakkeloos overnemen. Iedere organisatie is anders. Maar je wordt bijvoorbeeld wel geprikkeld om zaken in je eigen documenten aan te scherpen.’ Buys is projectleider herontwerp bij het Kellebeek College, onderdeel van ROC West-Brabant, docent onderwijskunde op Fontys Hogescholen en zit ook nog eens in de werkgroep BPV en HSBH/ BTG Handel. ‘Ik

beweeg me in drie werelden en krijg daarom een hoop mee. Ik heb continue mijn antennes aan staan om te kijken of iets geschikt is om op de website te zetten.’

Internationalisering

Een van de documenten die Buys uploadde is *Over de Grens*, een gids met richtlijnen en praktische informatie voor de internationale bpv. ‘Ons ROC is actief bezig met internationalisering. *Over de Grens* is bedoeld voor studenten. Het is geschreven door twee collega’s die hier al jaren ervaring mee hebben. Er staat precies in waar je rekening mee moet houden als je naar het buitenland gaat. De insteek is vanuit de doelstellingen voor de internationale bpv: ontwikkelen van interculturele competenties, bevorderen van internationale kennisuitwisseling en

het bevorderen van mondiaal burgerschap. Ik heb gehoord dat andere ROC’s dit document inmiddels ook gebruiken.’

Leraren in opleiding

Volgens Buys is de website niet alleen praktisch voor docenten en managers, maar ook voor leraren in opleiding. ‘De lerarenopleiding richt zich nog sterk op het voortgezet onderwijs, terwijl toch ook veel studenten uiteindelijk in het beroepsonderwijs gaan werken. De marktplaats is een handig hulpmiddel om meer over het mbo te weten te komen.’ Buys vertelt over een groep studenten die hij begeleidt. ‘Zij onderzoeken welke verwachtingen het bedrijfsleven heeft van mbo-studenten die stage komen lopen en of het onderwijs daar op aansluit. Bij dit onderzoek maken ze ook gebruik van de documenten die op marktplaats.nl staan.’ De naamsbekendheid van de site kan volgens Buys nog wel omhoog. ‘Als ik met docenten achter de computer ga zitten, om te laten zien hoe het allemaal werkt, zijn ze over het algemeen enthousiast. Maar veel mensen kennen de site nog niet. Het is dit jaar zaak het onderwijsveld te verleiden om eens wat meer rond te struinen op deze digitale marktplaats.’

> meer informatie: www.marktplaatsmbo.nl

In het kort

- Op www.marktplaatsmbo.nl kunnen bezoekers documenten uploaden en downloaden.
- De documenten zijn onderverdeeld in twaalf categorieën. Denk bijvoorbeeld aan Bpv, Taal en rekenen, Leermiddelen, Toetsing en examinering.
- Iedere categorie heeft een ‘moderator’. De moderator controleert bijvoorbeeld of er geen verouderde documenten op staan.

Vmbo-groen werkt aan cgo

Ook het vmbo-groen werkt gestaag verder aan de vormgeving van competentiegericht onderwijs, dit om de doorstroom van het vmbo naar het mbo te verbeteren. In het *Groene Leertraject* werken 54 vmbo-locaties binnen de nieuwe globale examenprogramma’s aan competentiegericht onderwijs. In de pilot worden scholen gestimuleerd om passend onderwijs te ontwerpen. Ze kunnen net als in het mbo binnen de aangegeven exameneenheden zelf keuzes maken voor de inhoudelijke invulling en inrichting van

het schoolexamen. De deelnemende pilotscholen kwamen begin deze maand bij elkaar voor een themabijeenkomst in ’s Hertogenbosch. Tijdens deze bijeenkomst stonden vooral de volgende vragen centraal: wat is competentiegericht onderwijs en hoe organiseer je het? De data voor de volgende bijeenkomsten zijn ook al bekend. Kijk voor meer informatie over deze pilot en de bijeenkomsten op de website.

> meer informatie: www.hetgroeneleertraject.nl

Digitaal toetsen neemt toe binnen groen onderwijs

Het aantal digitale toetsen binnen het groene onderwijs is vorig jaar flink gestegen: van 36.000 naar 107.000. Dit is mede te danken aan Toetsplaza, een landelijk samenwerkingsverband van de AOC Raad en een aantal scholen binnen het groene onderwijs. De omgeving van Toetsplaza bevat kant-en-klare toetsen en een reeks aan instrumenten die binnen het (groene) onderwijs ingezet kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan instrumenten voor 360-gradenfeedback om competenties te meten bij zowel leerlingen als docenten.

Na een korte training kunnen

docenten ook zelf vragen invoeren en toetsen samenstellen op basis van de vragen die al binnen de toetsvragenbank beschikbaar zijn. ‘Op de website <http://forkenning.blogspot.com/> schrijft een docent: ‘De leerlingen hebben vandaag de ‘overall’ toets gedaan als afsluiting. Het programma maakt dan een selectie van dertig vragen uit de vragenbank boomverzorging. Mijn jongens vinden dit een prettige manier van training. Sommigen spraken zelfs van een lichte verslaving.’

> meer informatie: www.toetsplaza.nl

Antwoorden op vragen taal en rekenen mbo

Een brief van de staatssecretaris over taal en rekenen in het mbo heeft eind vorig jaar een aantal vragen opgeroepen. Het Steunpunt Taal en Rekenen mbo heeft daarom een overzicht gemaakt om antwoord te geven op vragen rondom deze brief van 22 december. U kunt het overzicht *Op weg naar 2010: richting en ruimte voor taal en rekenen in het mbo* downloaden op de site. Het Steunpunt Taal en Rekenen mbo ondersteunt scholen bij de intensivering van het taal- en rekenonderwijs in het mbo. Het Steun-

punt is een tijdelijke organisatie en ingesteld door OCW. Het taal- en rekenonderwijs is volop in beweging. OCW wil in alle onderwijssectoren het taal- en rekenniveau op orde brengen. Met zogenaamde referentieniveaus worden voor alle onderwijsniveaus de eisen voor taal en rekenen vastgesteld. Het is aan de scholen zelf om het onderwijs zo in te richten dat leerlingen dat niveau halen.

> meer informatie: www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl

Leren van elkaar

De Herontwerpschool organiseert trainingen, workshops, conferenties, spelsimulaties en leergangen. Met een directe relatie tot de ontwikkelingspraktijk van alledag. Leren van elkaar, samen zaken aanpakken, deskundigheid opbouwen: het zijn allemaal ingrediënten voor een succesvolle vernieuwing van het mbo. Onze doelgroep bestaat uit mensen die direct betrokken zijn bij de modernisering van het mbo. Iedere praktische professional met hart voor de zaak is welkom. Ons motto: learning by doing.

Ons aanbod voor 2009:

Inhoud

- Beoordelen in het mbo
- Kritisch nadenken over het eigen onderwijsaanbod
- Hoe kan ik mijn leerling beter begrijpen en motiveren?

Bedrijfsvoering

- De Mondriaan Planner en de Innovator
- Generatie Einstein versus Planning & Control
- Flexcollege: flexibel onderwijs organiseren

Professionalisering

- Managen van teams
- Ondernemend gedrag en leiderschap voor beter onderwijs
- Studieloopbaanbeleiding in het mbo
- Leren van elkaar binnen een onderwijsteam
- Team Columbus
- Team Tijd
- Projectorganisatie Prince2

Cluster ICT schrijft brandbrief over CGO en BBL

Cluster ICT is bezig met het opstellen van een brandbrief over competentiegericht onderwijs en BBL. Doel: BBL op de agenda krijgen van de MBO Raad. Cluster ICT is verantwoordigd. Tijdens een miniconferentie met het bedrijfsleven in december werden zorgen geuit over BBL.

De indruk bestaat dat deze leerweg geen rol speelt in de plannen en ideeën over competentiegericht onderwijs. Zo is de BBL-variant van ICT-opleidingen bijna niet vorm te geven. Reden: er worden te veel algemene eisen in het lesprogramma opgenomen. ‘Doordat er steeds meer eisen aan Nederlands, Engels, wiskunde en Leren, Loopbaan en Burgerschap worden gesteld, komen we bij onze BBL-leerlingen bijna niet meer toe aan het bijbrengen van vakcompetenties’, aldus clustercoördinator Jan van der Staaij. ‘En dat kan bij deze groep toch niet de bedoeling zijn. Zij gaan immers één dag in de week naar school en die dag hebben ze hard nodig om aan hun theoretische vakkennis te werken.’

Volwassen
Veel BBL-leerlingen zijn daarnaast vaak ouder dan de doorsnee mbo’er en ze zijn meestal al een fors aantal jaar in het bedrijfsleven aan de slag, vertelt Rik Griffioen van het cluster. De heren zijn dan ook niet te spreken over het programma dat BBL’ers op het gebied van Leren, Loopbaan en Burgerschap moeten doorlopen. Griffioen: ‘Hoe kun je

van een BBL’er die bijvoorbeeld 35 jaar oud is en al vijftien jaar werkt, verlangen dat hij zijn competenties op het gebied van Leren, Loopbaan en Burgerschap uitbreidt? Die heeft hij vaak al! Niet in het minst, omdat hij een volwassen burger is, die al jarenlang goed functioneert in een bedrijfsmatige omgeving. LLB is voor deze doelgroep gewoon niet zinnig.’ De problemen die Griffioen en Van der Staaij tegenkomen, zijn natuurlijk niet exemplarisch voor alleen

het ICT-deel van de mbo-opleidingen. ‘Dit speelt niet alleen bij ICT. Ook opleidingen op het gebied van techniek en de zorg hebben hiermee te maken’, vertelt Griffioen. Van der Staaij vult aan: ‘Dat is iets wat we in onze brandbrief zeker aan de kaak gaan stellen. Eigenlijk draait het er gewoon om dat we BBL op de agenda moeten zien te krijgen van alle betrokkenen in het onderwijsveld. Deze leerlingen worden gewoon te veel buiten beschouwing gelaten in de beleidsplannen.’

Leren en innoveren: hbo-master svoor mbo

De Stoas Hogeschool start in september met de HBO-Master Leren en Innoveren (MLI), in deeltijdstudie. Deze Master is speciaal voor docenten en kennismangers in het beroepsonderwijs en bedrijven. Bent u tweedegraads bevoegd (hbo-niveau) en heeft u minimaal twee jaar werkervaring, dan kunt u zich inschrijven. De MLI verdiept en verbreedt docentkwalificaties door te werken aan onderwijsontwikkeling in uw eigen werkcontext. De MLI speelt in op de behoefte aan ‘docent-

leaders’ in onderwijs(ontwikkeling) en biedt carrièreperspectief voor docenten in lijn van het Convenant Actieplan Leerkraft. De eerste infobijeenkomst vindt 11 februari plaats op de Stoas Hogeschool Den Bosch. In de volgende MBO krant op de pagina professionalisering meer aandacht voor deze master.
> meer informatie:
a.buijze@stoashogeschool.nl
www.stoashogeschool.nl

Boardroomsessies over innovatie voor bestuur

Het procesmanagement MBO 2010 organiseert dit voorjaar boardroomsessies. De sessies zijn primair bedoeld voor voorzitters en leden van Colleges van Bestuur van ROC’s, AOC’s en vakscholen. Tijdens deze bijeenkomsten gaan bestuurders met elkaar de dialoog aan over de vragen en dilemma’s rondom verandering en innovatie. Een succesvolle invoering van een competentiegericht kwalificatiestructuur hangt voor een groot deel af van de mbo-besturen zelf. Dit blijkt ook uit de gesprekken die het procesmanagement MBO 2010 en de ‘critical

friends’ voerden met de Colleges van Bestuur van alle mbo-instellingen. De boardroomsessies focussen dan ook nadrukkelijk op de rol van de bestuurder en de bestuurlijke aansturing tijdens innovatie en verandering. Er komen twee reeksen van vijf boardroomsessies. De sessies vinden elke maand plaats van 16.00 tot 20.30 uur en lopen van februari tot en met juni 2009. Afhankelijk van het aantal inschrijvers worden er verschillende groepen gevormd.
> meer informatie:
www.herontwerpschool.nl

Eerste klantendag van Herontwerpschool

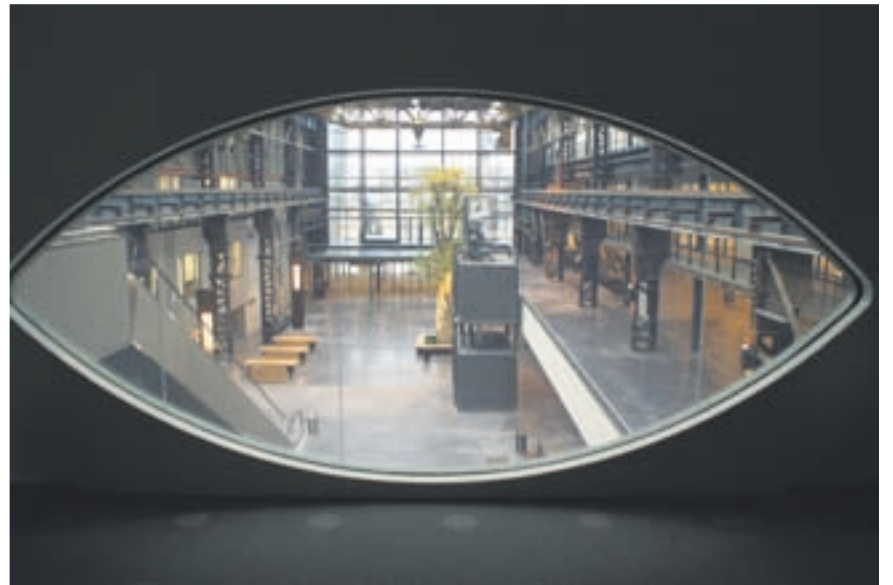
De eerste klantendag van de Herontwerpschool gaat de boeken in als een geslaagde bijeenkomst. Zo werden de spelsimulatie Team Tijd en de presentatie van De Onderwijscalculator goed bezocht en waren gesprekken op de “beursvloer” tussen deelnemers en aanwezige trainers heel inhoudelijk. ‘Een positief gevoel overheerst’, aldus Anita de Moor van procesmanagement MBO 2010. ‘De bezoekers kregen de kans om intensieve gesprekken te voeren met de verschillende trainers. En dat is precies waar de dag voor bedoeld

was. Bovendien hadden de trainers alle tijd om eens bij elkaar in de keuken te kijken, wat hier en daar al tot onverwachte combinaties leidde. Een positief bijeffect dus.’ Dat het initiatief een vervolg krijgt, lijkt zeker. Hoe precies, is nog even de vraag. De Moor: ‘Dit keer konden bezoekers vrij in en uit lopen. Misschien kiezen we bij een volgende sessie voor een minder vrijblijvende opzet.’
> meer informatie: www.herontwerpschool.nl en www.mbo2010.nl

Competent bouwen

Competentiegericht onderwijs vraagt om een nauwe samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Bij ROC van Twente wordt die samenwerking duidelijk zichtbaar op de nieuwe locatie aan de Gieterij in Hengelo. Een bank, een boekhandel, een uitzendbureau, een rijschool en een kinderdagverblijf hebben onderdak gevonden in dit bijzondere pand. De centrale hal, ooit de fabriekshal van Stork, leent zich daarnaast ook goed voor allerlei bedrijfsevenementen. De eerste leerlingen volgen inmiddels lessen in het nieuwe gebouw.

Colofon

De MBO krant is een uitgave van het procesmanagement MBO 2010. Deze maandelijkse uitgave is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de invoering van competentiegericht onderwijs in het mbo.

Postbus 7001, 6710 CB Ede,
T (0318) 64 85 65, E info@mbo2010.nl, I www.mbo2010.nl

CONCEPT: Ravestein & Zwart, Nijmegen
VORMGEVING: Lauwers-C, Nijmegen
TEKST: Ravestein & Zwart

REDACTIE: Rutger Zwart (hoofdredacteur), Hans van Nieuwkerk (procesmanagement MBO 2010), Rini Weststrate (procesmanagement MBO 2010), Meüs van der Poel (communicatiemanager MBO 2010), Bianca Hofman (Ravestein & Zwart)

AAN DIT NUMMER SCHREVEN MEE: Rein Bijlsma (AOC Groenhorst College), Pieter Matthijssen (123-tekst), Jouke de Jong (JOB)

FOTOGRAFIE: Dirk Hol, Erik Kottier, Ruben Schipper Fotografie, Foto BQ, Herbert Wiggeman, Hollandse Hoogte, beeldbank AOC Raad

DRUK: BDU, Barneveld

OPLAGE: 40.000